

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5To/15/2015
Identifikačné číslo spisu:	9514100064
Dátum vydania rozhodnutia:	11.02.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Hatala
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:9514100064.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Hatalu a členov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obžalovaného Doc. RNDr. O. A., PhD. pre zločin subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a/ Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločností podľa § 261 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona, na verejnom zasadnutí konanom dňa 11. februára 2016 v Bratislave prejednal odvolanie obžalovaného proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku zo 17. augusta 2015, sp. zn. PK-1T/15/2014 a takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. b/, e/, f/, ods. 3 Tr. por. z r u š u j e s a napadnutý rozsudok vo výroku o treste a výroku o náhrade škody.

Na základe § 322 ods. 3 Tr. por. sa obžalovaný Doc. RNDr. O. A., PhD.

o d s u d z u j e

podľa § 225 ods. 4 Tr. zák., s použitím § 36 písm. j/, § 37 písm. h/, § 38 ods. 2, § 41 ods. 1 Tr. zák. na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. sa výkon trestu odňatia slobody podmiennečne odkladá.

Podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. sa obžalovanému určuje skúšobná doba na 4 (štyri) roky.

Podľa § 51 ods. 2, ods. 4 písm. c/ Tr. zák. sa obžalovanému v rámci probačného dohľadu ukladá povinnosť uhradiť poškodenému škodu, ku ktorej bol týmto rozsudkom zaviazaný.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. obžalovanému ukladá povinnosť nahradiť poškodenému Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Stromová 1, 813 30 Bratislava 1, škodu vo výške 20 679,42 Eur.

Podľa § 288 ods. 2 Tr. por. so zvyškom nároku na náhradu škody odkazuje poškodené Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky na občianske súdne konanie.

Odôvodnenie

Špecializovaný trestný súd v Pezinku rozsudkom zo 17. augusta 2015, sp. zn. PK-1T/15/2014 uznal obžalovaného Doc. RNDr. O. A., PhD. za vinného z pokračovacieho zločinu subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a/ Trestného zákona v jednočinnom súbehu s pokračovacím prečinom poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev podľa § 261 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona, na tom skutkovom základe, ako je uvedené v skutkovej vete výrokovej časti uvedeného rozsudku.

Za to mu špecializovaný trestný súd podľa § 225 ods. 4, s poukazom na § 36 písm. j/, § 37 písm. h/ a s použitím § 38 ods. 2 a § 41 ods. 1 Trestného zákona uložil úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Trestného zákona ho na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku obžalovanému uložil povinnosť nahradiť poškodenému Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Stromová 1, 813 30 Bratislava 1, škodu vo výške 22.505,06 Eur.

Podľa § 288 ods. 2 Trestného poriadku so zvyškom nároku na náhradu škody odkázal poškodeného na občianske súdne konanie.

Proti tomuto rozsudku podal obžalovaný včas odvolanie.

V písomných dôvodoch odvolania obžalovaný predovšetkým namietol tú skutočnosť, že žiadne prostriedky mu neboli zverené, preto sa nemohol dopustiť sprenevery, nikoho neuviedol do omylu, mali byť vo veci stíhaní aj pracovníci ministerstva vykonávajúci kontrolu. Dodatok č. 4 je potrebné považovať za súhlas poškodeného. Vo veci nebol štatutárom, žiadosti o platby nepripravoval, z jeho strany môže ísť maximálne o nedbanlivostné konanie. Navyše mal byť stíhaný aj prof. N.. Doposiaľ nebol ozrejmený motív jeho konania, viacerí svedkovia klamali. Nie je jasné, prečo bol zaviazaný k celej náhrade škody, keď prof. N. časť škody už uhradil. Pričom peniaze vyplatené navyše boli aj prof. N. a R..

Nakoľko kontroly nezistili žiadne porušenie z jeho strany, domnieval sa, že je všetko v poriadku a ide o právny omyl.

Pokiaľ ide o podnájom, nevylučuje sa, že by OZ nemohlo produkovať zisk.

Závery znalcov sú nesprávne, je nutné vykonať kontrolný znalecký posudok, ako aj grafologický posudok.

Počas konania sa nemohol vyjadrovať k vykonaným dôkazom prostredníctvom obhajcu.

Vyšetrovatelia, prokurátorka a predseda senátu boli voči nemu zaujatí.

Vzhľadom na dobu, ktorá ubehla od spáchania skutku a osobu obžalovaného mu nemal byť uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, ale podmienený.

V dodatkoch k podanému odvolaniu ďalej opätovne spochybnil právnu kvalifikáciu, keďže mu prostriedky neboli zverené, ale iba refundované, obžalovaný nie je subjektom medzinárodného práva, tak sa ho Dohovor o ochrane finančných záujmov ES netýka.

Zopakoval, že mali byť stíhaní aj úradníci poškodenej strany, Dodatok č. 4 platil retroaktívne, on nebol ani štatutárom, pôvodne bol stíhaný prof. N., takže časť skutku sa ho netýka a on je za celú vec zodpovedný, keď predstieral, že pracuje 24 hod. denne. Podklady pripravovali manažéri OZ.

Opätovne hodnotil výpovede niektorých svedkov s tým, že pokiaľ ho usvedčujú, tak klamú.

Trestný čin bol vlastne spáchaný so súhlasom poškodeného, nemohol vedieť, že pácha niečo protiprávne.

Nebolo zohľadnené, že pri nájomnom malo OZ ešte ďalšie náklady, opätovne namietol výrok o náhrade škody, jednak preto, že jej časť bola uhradená, jednak preto, že z trestnej činnosti profitovali aj N. a R..

Poukázal aj na tú okolnosť, že so spisom sa manipulovalo, bol vypracovaný vadný znalecký posudok a nebol vykonaný grafologický posudok. Okrem vyšetrovateľov, prokurátorov a predsedu senátu sú voči nemu zaujatí aj zástupcovia poškodeného.

Uložený trest je neprimeraný.

Odvolania doplnil aj znaleckým posudkom, ktorý si nechal vypracovať, ako aj spoločenskými zárukami za nápravu páchatelia viacerých subjektov.

Prokurátor Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR navrhol na verejnom zasadnutí, ako aj v písomnom vyjadrení, aby bolo odvolanie obžalovaného zamietnuté ako nedôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 317 ods. 1 Tr. por. po zistení, že niet dôvodu na zamietnutie odvolania podľa § 316 ods. 1 Tr. por. ani na zrušenie rozsudku podľa § 316 ods. 3 Tr. por., preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolatelia podali odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo, pričom mal na zreteli, že na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, možno prihliadnuť len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por. a dospel pritom k záveru, že odvolanie obžalovaného je čiastočne dôvodné.

Špeciálny súd vykonal na hlavnom pojednávaní všetky potrebné dôkazy na objasnenie skutkového stavu v súlade s ustanovením § 2 ods. 10 Tr. por. a tieto aj správne vyhodnotil jednotlivo i vo vzájomnej súvislosti tak, ako mu to ukladá ustanovenie § 2 ods. 12 Tr. por.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku je zrejmé, ako sa prvostupňový súd vysporiadal s obhajobou obžalovaného, ktorý tvrdil, že sa žalovaných skutkov nedopustil a ako sa súd vysporiadal s rozpormi vo výpovediach obžalovaného a svedkov, ktorí ho usvedčovali, znaleckým posudkom a ďalších písomných dôkazov.

Najvyšší súd nemá preto pochybnosti o správnosti skutkových zistení uvedených vo výroku napadnutého rozsudku, keďže zodpovedajú výsledkom vykonaného dokazovania na hlavnom pojednávaní a je nimi nepochybne preukázané, že obžalovaný jednak vylákal od iného príspevok zo štátneho rozpočtu, ktorého poskytnutie je podľa všeobecne záväzného právneho predpisu viazané na podmienky, ktoré nespĺnil, a to tým, že ho uviedol do omylu v otázke ich splnenia a uvedeným činom spôsobil väčšiu škodu, jednak predložil nesprávne doklady a použil prostriedky zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločenských na iný účel, ako boli pôvodne určené, a tým umožnil spôsobenie sprenevery a uvedeným činom spôsobil väčšiu škodu.

Preto správne postupoval Špecializovaný trestný súd, keď uznal obžalovaného Doc. A. vinným z pokračovacieho zločinu subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a/ Trestného zákona v jednočinnom súbehu s pokračovacím prečinom poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenských podľa § 261 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona.

K odvolacím námietkam obžalovaného treba podotknúť, že nejde o nové, doposiaľ neuvádzané jeho obranné tvrdenia, ale už v priebehu konania opakované námietky, s ktorými sa v súlade so stavom veci a zákonom vysporiadal už súd prvého stupňa vo svojom podrobnom a výstižnom odôvodnení.

Špecializovaný trestný súd rozviedol, v čom spočívali rozpory v jednotlivých výpovediach obžalovaného a svedkov a listinných dôkazov vrátane záverov znaleckého posudku a akým spôsobom ich súd odstraňoval a jednotlivé výpovede a ostatné vykonané dôkazy vyhodnotil.

Preto aj odvolací súd považuje úvahy Špecializovaného trestného súdu ohľadom viny obžalovaného za správne a presvedčivé.

Odvolacie námietky obžalovaného spočívali najmä v tvrdení, že

- žiadneho protiprávneho konania sa nemohol dopustiť, nakoľko nebol štatutárom OZ
- pokiaľ áno, nenaplnil skutkové podstaty žalovaných trestných činov

- mohol sa skutkov dopustiť iba z nedbanlivosti
- konal so súhlasom poškodeného
- mali byť stíhaní aj pracovníci ministerstva, prof. N., popr. finanční manažéri OZ
- výpovede svedkov ako i znalecký posudok sú nepravdivé
- skutočnosť, že OZ profitovalo z podnájmu nie je trestná
- zo spôsobenej škody profitovali aj ďalšie osoby
- rozhodnutie o náhrade škody je vadné, nakoľko jej časť bola uhradená, výrok o treste je neprimeraný
- časť svedkov, vyšetrovatelia, prokurátor i sudca boli voči nemu zaujatí.

Namietané výpovede svedkov, ktorí nemali žiaden relevantný dôvod voči obžalovanému krivo vypovedať, mali iba nepodstatné rozpory, ktoré boli odstraňované prvostupňovým súdom. Prvostupňový súd však dostatočne podrobne vyhodnotil aj vierohodnosť svedkov v kontexte s ďalšími vykonanými dôkazmi a preto odvolací súd na ne poukazuje, nakoľko si tieto závery osvojil.

Výpoveď týchto svedkov korešpondovala s výpoveďami ďalších svedkov, listinnými dôkazmi a najmä znaleckým posudkom.

Z vykonaných dôkazov je nesporné, že to bol práve obžalovaný, kto zastupoval OZ vo vzťahu k ministerstvu školstva, zúčastňoval sa kontrol pri zisťovaní oprávnenosti platieb, predkladal jednotlivé žiadosti o platby a tieto so svojím bratrancom pripravoval, čo je zrejmé najmä z výpovedí svedkov N., Z., G., N., O., R., G., P. a ďalších, z listinných dôkazov z III. zväzku, splnomocnenia z 1. 8. 2005 (č. 1. 1094).

Z listinných dôkazov, ako aj zo znaleckého posudku, je nepochybné, tak ako to, po vykonanom dokazovaní, konštatoval aj prvostupňový súd, že obžalovaný pri žiadostiach o platbu č. 6 až 18, ako aj pri žiadostiach 19 až 22, predložením nesprávnych dokladov spôsobil škodu 22 505,06 €, tým, že poskytovateľ nenávratného finančného príspevku ministerstvo školstva nedalo súhlas na realizovanú zmenu, teda na skrátenie pracovných úväzkov pri zachovaní pôvodných miezd. Do 31.01.2007 bola preplatená pôvodne rozpočtovaná suma, t. j. mzda na 100 % úväzok a to napriek skutočnosti, že pracovné zmluvy uzavreté po 01.01.2006 boli na 50 %, resp. 40 % pracovný úväzok. Výška mzdových nákladov, ktoré boli v čase od 01.01.2006 do 31.01.2007 vyplatené neoprávnene, znalci vyčíslili na sumu celkom 19 135, 07 €.

Od marca 2006 poskytlo o. z. Quniverse podnájom o. z. Eurea (zastúpené manželkou obžalovaného) vo výške 50 % prenajatého priestoru.

Nájomné bolo dohodnuté vo výške 22.000,- Sk (730,26 €). Podľa popisu miestností, ktoré užívalo v podnájme o. z. Eurea vychádzajúc z pôdorysu prenajatej nehnuteľnosti, o. z. Eurea užívalo až 52,3 % zo všetkých prenajatých priestorov za sumu 42.000,- Sk (1.394,14 €). O. z. Quniverse si aj naďalej uplatňovalo ako oprávnený výdavok v žiadostiach o platbu č. 9 až 22 50 % spoločne užívaných priestorov, hoci podiel o. z. Quniverse na celkovom nájomnom bol len 47,7 %, čím došlo k prekryvaniu nákladov celkom vo výške 3.362,90 €. Teda obžalovaný dosiahol refundáciu výdavkov na nájomnom, ktoré prevyšovalo skutočný výdavok OZ Quniverse, než ktorý mesačne vydalo ako oprávnený. Pričom treba podotknúť, že aj o. z. Eurea čerpala na svoju činnosť prostriedky z obdobných zdrojov.

Neobstojí tu obrana obžalovaného, že žiadnym predpisom nie je zakázané, aby OZ produkovala aj zisk. Zo Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku je zrejmé, za akým účelom sa príspevok poskytoval, teda na oblasť vedy a výskumu, budovanie výskumno-vývojového centra v odbore fyzika v Bratislavskom regióne, vzdelávanie a podpora vedcov, zlepšenie kvalifikovanosti obyvateľstva a vzdelávacích systémov. Európsky sociálny fond nebol poskytovaný na rozvoj realitnej činnosti OZ, za účelom zisku z prenájmu. Tu neobstojí obrana obžalovaného ani v tom smere, že potrebovali prostriedky na údržbu a zariadenie, uvedené položky by museli byť zvlášť vyčíslené (sv. N.), pričom do spôsobenej škody neboli zohľadnené napr. preplatky za energie, ktoré združeniu Quniverse prenajímateľ vrátil a združenie si ich ponechalo.

K námietkam o zodpovednosti iných osôb odvolací súd poukazuje na dôvody uvedené v prvostupňovom rozsudku, aj keď treba dať čiastočne za pravdu obhajobe, že pri lepšie nastavených kritériách, kontrolné orgány mohli nezákonnosť odhaliť skôr, čím by nedosiahla spôsobená škoda uvedenej výšky. Je pritom irelevantné, či na neoprávnene vyplatených prostriedkoch participovali aj obžalovaného spolupracovníci, alebo ich použil priamo pre seba.

Za daného stavu odvolanie obžalovaného ohľadom skutkových zistení považoval odvolací súd za nedôvodné, pričom v podrobnostiach poukazuje na odôvodnenie uvedené v prvostupňovom rozsudku.

Taktiež prvostupňový súd nepochybil pri právnej kvalifikácii skutkov obžalovaného, ktoré dostatočne podrobne odôvodnil vo svojom rozsudku na č. l. 36 - 40, pričom odvolací súd na uvedené závery poukazuje, keďže sa s nimi stotožňuje. Treba len zdôrazniť, v súvislosti s trestným činom poškodzovania finančných záujmov ES podľa § 261 Tr. zák., že na rozdiel od subvenčného podvodu podľa § 225 Tr. zák. ako majetkového trestného činu, má tento povahu trestného činu proti hospodárskej disciplíne. Svojou podstatou ide o typicky ohrozovací delikt, keďže k jeho dokonaniu stačí, že z konania páchatel'a porucha chráneného záujmu hrozí.

Predloženie „nesprávneho“ dokladu - teda takéto porušenie Zmluvy o poskytnutí NFP znamená, že prijímateľovi nevznikol nárok na vyplatenie príslušnej refundácie v celej sume uplatneného nároku z rozpočtu ES. Akékoľvek úvahy o rozsahu oprávnených a neoprávnených výdavkov sú za týchto okolností bezpredmetné a právne irelevantné, keďže poskytnutá suma refundácie, na ktorú obžalovaný nemal nárok, predstavuje od jej vyplatenia protiprávne zadržanie prostriedkov poskytnutých z rozpočtu ES.

Naopak odvolanie týkajúce sa uloženého trestu a výroku o náhrade škody považoval druhostupňový súd za dôvodné.

Pri ukladaní trestu prvostupňový súd neprihliadol na všetky okolnosti prípadu a pomery obžalovaného, pričom odvolací súd uložený trest považoval za neprimerane prísny.

U obžalovaného Doc. A. bolo potrebné prihliadať najmä na skutočnosť, že ide o otca maloletých detí, doposiaľ nikdy netrestaného ani neprejednávaného za priestupok, súd prihliadol na tú okolnosť, že od spáchania skutku uplynula bezmála 9-ročná doba, počas ktorej sa ďalšieho protiprávneho konania už nedopustil. V auguste 2015 bola na neho podaná ďalšia obžaloba za obdobné skutky, ktorých sa však mal dopustiť ešte v r. 2005 - 2006, preto súd na uvedenú okolnosť neprihliadal.

Pokiaľ ide o všeobecné zásady ukladania trestov, tieto sú stanovené najmä v § 34 Trestného zákona. Podľa § 34 ods. 1 Trestného zákona, trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatel'om tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov; trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou. Podľa odseku 3 citovaného ustanovenia trest má postihovať iba páchatel'a tak, aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby. Podľa odseku 4 toho istého ustanovenia pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd prihliadne najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, príťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosť jeho nápravy.

Ochrana spoločnosti pred páchatel'mi trestných činov, vrátane ochrany práv a slobôd jednotlivých občanov, činí z trestu prostriedok sebaobrany spoločnosti pred trestnými činmi.

Zabrániť páchatel'ovi v ďalšom páchaní trestnej činnosti môže trest nielen priamo, teda tým, že mu fyzicky znemožní dopustiť sa určitého konania (napr. nepodmienečný trest odňatia slobody), ale aj nepriamo, už samotnou existenciou trestu v zákone za určité konanie a obavou z jeho uloženia a výkonu, pričom ide o tzv. psychické zábrany a pôsobenie (napr. trest odňatia slobody s podmienečným

odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu). Optimálna miera represie závisí na konkrétnych okolnostiach každého prípadu, pričom príliš mierny, ale aj príliš prísny trest nepôsobí výchovne, ale skôr demoralizuje.

Trest odňatia slobody vo výmere 3 roky s podmieneným odkladom na primeranú skúšobnú dobu s probačným dohľadom a uloženými povinnosťami splní svoj účel tak z pohľadu generálnej, ako aj individuálnej prevencie.

Vzhľadom na postoj obžalovaného k svojej trestnej činnosti, súd nemohol prihliadať na spoločenské záruky pri ukladaní podmieneného trestu odňatia slobody, ale prihliadal na ne z pohľadu hodnotenia osoby obžalovaného.

Pokiaľ ide o adhézne konanie, treba vytknúť špecializovanému súdu, že neprihliadol na sumu 1 825,64 €, ktorú uhradil prof. N. (č. l. 54) poškodenej strane, preto odvolací súd o uvedenú čiastku znížil povinnosť obžalovaného k jej úhrade.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.